

(i) Printed Pages: 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	2	2	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester

(1129)

HISTORY (In all Mediums)

Paper—History of India 1750-1964 A.D.

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt five questions in all. All questions carry equal marks.

(2) Q. No. 1 is compulsory.

(3) For remaining four questions, attempt **one** question from each unit.

(4) An outline map of India is attached herewith.

1. Answer *nine* questions out of the following in **25 to 30** words each :

(i) Who was Siraj-ud-Daula ?

(ii) What do you know about Cornwallis code ?

(iii) Who was Mangal Pandey ?

(iv) What do you mean by economic drain ?

(v) What do you know about rural indebtedness ?

(vi) Who was Ishwar Chander Vidya Sagar ?

(vii) What is Harijan according to Gandhi ?

- (viii) When and why Bengal was divided ?
- (ix) Who was Abdul Ghaffar Khan ?
- (x) What was communal award ?
- (xi) When and why Muslim League was founded ?
- (xii) What do you mean by Quit and divide ?
- (xiii) Write two causes responsible for the division of India.
- (xiv) Who was the Chairman of Drafting Committee ?
- (xv) When did Indian Constitution come into force ?

9×2=18

UNIT—I

- 2. Discuss the merits and demerits of Permanent Settlement. 18

OR

- 3. What do you know about Doctrine of Lapse and also discuss its result and criticism. 18

UNIT—II

- 4. Give an account of the English policies regarding agriculture. 18

OR

- 5. Discuss the role of Raja Ram Mohan Rai, Devendranath and Keshav Chander Sen in Brahmo Samaj. 18

UNIT—III

- 6. What were the causes for the rise of political consciousness in India ? 18

OR

- 7. Discuss the programme and methods of Indian National Congress upto 1905. 18

UNIT—IV

8. What were the main causes of Partition of India ? 18

OR

9. On the outline map of India, show the following historical places and add explanatory note on any four :

(i) Delhi (ii) Goa (iii) Surat (iv) Plassey (v) Buxar (vi) Jhansi
(vii) Amritsar (viii) Bombay (ix) Calcutta (x) Lahore

10+8=18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) कुल पांच प्रश्न करने हैं। सभी के अंक समान हैं।

(2) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य हैं।

(3) शेष चार प्रश्न, प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करना है।

(4) भारत का मानचित्र संलग्न है।

1. किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 25-30 शब्दों में दीजिए :

(i) सिराज-उद-दौला कौन था ?

(ii) कार्नवालिस कोड के बारे में आप क्या जानते हो ?

(iii) मंगल पाण्डे कौन था ?

(iv) धन-निकासी के बारे में आप क्या जानते हो ?

(v) ग्रामीण ऋणग्रसिता के बारे में आप क्या जानते हो ?

(vi) ईश्वरचन्दर विद्यासागर कौन थे ?

(vii) गांधीजी के अनुसार हरिजन क्या थे ?

- (viii) बंगाल विभाजन कब और क्यों हुआ ?
- (ix) अब्दुल गफ्फार खाँ कौन थे ?
- (x) सांप्रदायिक अवार्ड क्या था ?
- (xi) मुस्लिम लीग की स्थापना कब और क्यों हुई ?
- (xii) विभाजित और छोड़ो का सिद्धांत क्या था ?
- (xiii) भारत विभाजन के दो जिम्मेदार कारण लिखो।
- (xiv) मसौदा कमेटी का चेयरमैन कौन था ?
- (xv) भारत का संविधान कब लागु हुआ ? 9×2=18

यूनिट-I

2. स्थाई-बंदोबस्त प्रणाली के गुण एवं अवगुणों की चर्चा करें। 18

अथवा

3. लैप्स की नीति क्या थी ? इसके परिणाम एवं आलोचना लिखिए। 18

यूनिट-II

4. अंग्रेजों की कृषि आधारित नीतियों की चर्चा करें। 18

अथवा

5. ब्रह्म समाज में राजा राममोहन राय, देवेन्द्रनाथ और केशवचंद्र सेन के योगदान का वर्णन करें। 18

यूनिट-III

6. भारत में राजनैतिक उत्थान के कारणों की चर्चा करें। 18

अथवा

7. 1905 तक भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस की कार्यविधि और नीतियों का वर्णन करें। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤ ਵਿਭਾਜਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

ਅਥਵਾ

9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਚਿਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਥਾਨ ਭਰੋਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹੀ ਚਾਰ ਪਰ
ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ :

(i) ਦਿੱਲੀ (ii) ਗੋਵਾ (iii) ਸੁਰਤ (iv) ਪਲਾਸੀ (v) ਬਕਸਰ (vi) ਝਾਂਸੀ
(vii) ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ (viii) ਬੰਬਈ (ix) ਕਲਕੱਤਾ (x) ਲਾਹੌਰ। 10+8=18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(3) ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਹਰ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਕਰਨਾ ਹੈ।

(4) ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਾਨਚਿਤਰ ਨੱਥੀ ਹੈ।

1. ਕਿਸੇ 9 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਉ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ
ਵਿੱਚ ਦਿਉ :

(i) ਸਿਰਾਜ-ਉਦ-ਦੌਲਾ ਕੌਣ ਸੀ ?

(ii) ਕਾਰਨਵਾਲਿਸ ਕੋਡ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(iii) ਮੰਗਲ ਪਾਂਡੇ ਕੌਣ ਸੀ ?

(iv) ਪੰਨ ਨਿਕਾਸੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(v) ਪੇਂਡੂ ਰਿਣਗ੍ਰਸਤਤਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

- (vi) ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (vii) ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੀਜਨ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ?
- (ix) ਅਬਦੁਲ ਗਫ਼ਾਰ ਖਾਨ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (x) ਸਮਪਰਦਾਇਕ ਅਵਾਰਡ ਕੀ ਸੀ ?
- (xi) ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ?
- (xii) ਵੰਡੋ ਤੇ ਛੱਡੋ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਸੀ ?
- (xiii) ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- (xiv) ਮਾਸੋਦਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (xv) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ? 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਥਾਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਜਾਂ

3. ਲੈਪਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸੀ ? ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਜਾਂ

5. ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਏ, ਦਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਤੇ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਸੇਨ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਜਾਂ

7. 1905 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਜਾਂ

9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋ ਅਤੇ ਚਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਲਿਖੋ :

(i) ਦਿੱਲੀ (ii) ਗੋਆ (iii) ਸੂਰਤ (iv) ਪਲਾਸੀ (v) ਬਾਕਸਰ (vi) ਝਾਂਸੀ
(vii) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (viii) ਬੰਬਈ (ix) ਕਲਕੱਤਾ (x) ਲਾਹੌਰ 10+8=18